

ГРЕЪМ ДЕЙВИС
УЕЛС
ДРЕВНОСТ И НОВА
ИДЕНТИЧНОСТ

Превод от английски: Елена Алексиева, 2002

chitanka.info

Уелс е малка планинска страна в западната част на Британия. В нея живеят близо 3 милиона души, около 500 000 от които говорят уелски, който е келтски език, както и английски. Страната, основана от келтите около 1500 г. пр.Хр. и по-късно завладяна от римляните, за пръв път се появява със собствена идентичност през V и VI век, когато, след падането на римското владичество, германските завоеватели, които по-късно се превръщат в англичани, изтласкват местните келти в западните планински територии на остров Британия. Тук келтите в продължение на векове се борят с английската доминация, докато последният от техните принцове, Луелин ап Грифит, е убит в битка с англичаните през 1282 г. Въстанието на Оуайн Глиндур от 1400 г. завършва с успех, но краткотраен, и през следващите шест века Уелс е управляван от Лондон. В този период се оказва растящ натиск уелците да бъдат асимилирани и накарани да изоставят езика си — процес, започнал от благородниците, който към началото на XX век е свел уелскоговорящите до половината от населението. През този век обаче едно нарастващо чувство за национална идентичност довежда до поредица от трудно спечелени отстъпки за уелската автономия, чиито връх е през 1997 г. с референдума, в резултат на който страната придобива право на самоуправление. Езикът, западащ през по-голямата част от този период, най-сетне започва да показва признаци на съживяване през 90-те години, когато националното преброяване на населението показва, че броят на уелскоговорящите расте, до голяма степен в отговор на широко разпространената програма за двуезично образование по избор. В началото на XXI век уелците преоткриват своята идентичност и постепенно, макар болезнено и несигурно, възвръщат мястото си в Обединеното кралство и Европа.

Историята на уелската литература е една от най-открояващите се в Европа. Най-ранните ѝ ръкописи датират от IX век и отразяват творби, създадени векове преди това. В прозата сборникът легенди, известен като Мабиногион, е съкровище на средновековната литература. Уелскоезичната поезия е уникална с характерния за нея кунгханед — сложна система от рима, ударение и алитерация, която се е запазила почти непокътната повече от едно хилядолетие. Тази традиция преживя ясно изразено възраждане в края на XX век и се отстоява от едно ново поколение писатели, много от чиито работи се

предлагат в настоящото издание. Епосът, лириката и, разбира се, по-модерните поетични форми се появяват в Уелс по същото време, когато това става и в други европейски литератури, в резултат на което поезията на този език винаги е демонстрирала богат диапазон от стилове и техники. Традиционно, уелските придават особено голямо значение на своите поети, а най-големият ежегоден културен фестивал е този в Айстедфорд — събитие, което се провежда изцяло на уелски и където победителят в категорията „свободен стих“ бива коронован, а този в категорията „класически стих“ — носен на ръце на пъстроцветна церемония, използваща романтична друидска образност и символика. В уелското писане съществува и традиция на политическа ангажираност, датираща от Средновековието, когато бардовете възхвалявали смелостта на своите водачи в съпротивата им срещу английското владичество. Поетите са играли роля и през XX век, отразявайки и вдъхновявайки мирните, но непримирими кампании на гражданско неподчинение, осигурили отстъпките за уелския език.

Уелската литература на английски е по-ново явление. Големи англоезични поети като Джордж Хърбърт и Джон Дън са били с уелски произход, но не са имали много общо с Уелс. Хенри Вогън, поетът-метафизик от XVII век, е сред ранните примери на уелсци, живеещи в Уелс и говорещи уелски, но използващи английски като средство за поетическо изразяване. Подобен метод на работа придобива по-голямо разпространение през XIX век, но едва в началото на XX век се появява самоопределилата се школа на онова, което тогава е известно като „англо-уелско“ писане. Въпреки това, тази област скоро се оказва плодотворна, произвеждайки фигури като Дилън Томас, Р. С. Томас и Дани Абс. През по-голямата част от предходното столетие уелските писатели, използващи английски, са били в неизгодна позиция, тъй като често са се чувствали в сянката на основния език в страната, уелския. Това води до криза на идентичността, предизвикваща или ядно отхвърляне на уелския, както това се случва с Дилън Томас, или ентусиазирано присъединяване към политиката на уелскоезичност, както става при Р. С. Томас. С настъпването на новото хилядолетие Уелс се радва на цветущо съзвездие от англоезични писатели — в момента това е и доминиращият език в Уелс, — работещи във всички жанрове. Начинът, по който изживяват своята страна, вече не е толкова лесно определим според мястото им в спектъра на уелската

идентичност и уелскоезичната политика. Подобно на уелскоезичните им колеги, техните работи днес отразяват по-разнообразната и сложна реалност на една древна нация, откриваща нова роля и нова идентичност.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.